

שלם מן המת, ויש בו בשר גדידן ועצמות, אין להם שיעור, ומטמאים במגע ומשא ואהל, אפילו כשהם פחות מכזית מן המת. ופחות מכזית מן הנבלה, מטמא במגע ובמשא. ופחות מכעדשה מן השרץ, מטמאין טומאתן⁽⁵⁹⁷⁾.

כלומר, איברים שלמים מטמאים אפילו בפחות משיעורן, כיון שהם שלמים, חשובין הם⁽⁵⁹⁸⁾.

ואמר רבי יוחנן: אין לוקין עליהן על אכילתן אלא בכזית. ואף שטומאתן הוא בפחות מכזית.

ומשנה⁽⁵⁹⁹⁾ זו בודאי מדברת באיברים שפרשו מן המת, כי המשנה מדברת בשמונה שרצים המטמאים רק במיתתן, ובאה המשנה לחדש, שאם הוא אבר שלם, מטמא אפילו בפחות משיעור כעדשה⁽⁶⁰⁰⁾,

הרי שרבי יוחנן סובר ששיעור ללקות על אכילה, אף במיתתן, הוא בכזית. וקשה, איך קילס רבי יוחנן את הברייתא שדרשה ששיעור אכילה הוא כעדשה?

ומתרצינן: אמר רבא: במובדלין [שמונה שרצים נקראים "מובדלים" שהתורה הבדילה וייחדה אותם משאר השרצים, ששאר השרצים אינם מטמאים, ואילו שמונה השרצים, מטמאין] דבר הכתוב.

כלומר, אכן, על שמונה השרצים לוקין אף בשיעור כעדשה, כמו שקילס רבי יוחנן את דרשת הברייתא, כטומאתן כן אכילתן,

ומה שאמר רבי יוחנן "אין לוקין אלא בכזית", היינו דוקא על אכילת בהמה שמתה, ורבי יוחנן בא להשמיענו, שאף על פי שאמרה המשנה שאבר שלם מטמא אפילו פחות מכזית, מכל מקום, אין לוקין על אכילתה אלא בכזית.

כי מה שהקישה התורה אכילה לטומאה, הוא רק על מה שנאמר בסוף הפסוק "אשר הבדלתי לכם לטמא", והיינו שמונה שרצים ה"מובדלים"⁽⁶⁰¹⁾.

ומקשינן: אמר ליה רב אדא בר אבהו לרבא: אלא מעתה גבי בהמה נמי

שאמר רבי יוחנן "אין לוקין אלא בכזית" מדובר בחייהן דוקא שאז אינם מטמאים, ולא הוקש שיעור לגבי אכילה לשיעור לגבי טומאה.

והעולת שלמה מקשה, איך רצו התוס' לתרץ כי מה שאמר רב שהשיעור הוא בכזית, היינו בחייהן, הלא בחייהן, אם תלש אבר, גם כן שיעורן הוא בפחות מכזית, כמבואר בפירוש רבינו שמשון והרא"ש שם במשנה אהלות. ועיין בהערה הבאה.

601. כן כתבו התוס' במסקנתם.

ולסיכום: שמונה שרצים במיתתם, שיעור

שנו אלא לענין טומאה וכולי" מתייחס למשנה, כן מאמר הזה של רב מתייחס למשנה. כלומר, על דברי המשנה שהשרצים מצטרפין, מבאר רב: לאיזה שיעור מצטרפין? לכזית.

597. כך היא גירסת המשנה.

598. פירוש המיוחס לרש"י.

599. על פי הרש"ש.

600. כן מדייקים התוס', כדי שלא נתרץ כי מה